

УДК 347.9

DOI <https://doi.org/10.32689/2522-4603.2021.1.8>**Любов СОРОКІНА**

доктор філософії у галузі права, доцент кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності, Навчально-наукового інституту держави і права імені князя Володимира Великого, Міжрегіональна академія управління персоналом, вул. Фроментівська, 2, м. Київ, Україна, 03039

Liubov SOROKINA

Doctor of Philosophy in Law, Associate Professor at the Department of Law Enforcement and Anti-Corruption Activities of the Educational and Scientific Institute of Law named after Prince Vladimir the Great, Interregional Academy of Personnel Management, 2 Frometivska str., Kyiv, Ukraine, 03039

**ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ
ВИЩОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО СУДУ ТА ВИЩОГО СУДУ
З ПИТАНЬ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ****LAW ENFORCEMENT OF THE HIGH ANTI-CORRUPTION
COURT OF UKRAINE AND INTELLECTUAL
PROPERTY HIGH COURT**

У сучасну епоху реформування судової системи в Україні, все більшої актуальності набувають нові форми судочинства, які не були відомі в українському правовому полі раніше. Мова йде про Вищий антикорупційний суд та Вищий спеціалізований суд з питань інтелектуальної власності.

Дійсно ці нові суди виникли порівняно недавно і ще не мають в своєму запасі великого обсягу розглянутих справ. Проте створення цих судів було зумовлено зростаючою необхідністю боротьби з корупцією та появою відносно нової сфери правовідносин, як право інтелектуальної власності.

Сфера боротьби з корупцією та право інтелектуальної власності виникли на правових теренах України не випадково. Їх поява була зумовлена подальшим розвитком суспільних відносин у цих напрямках. Оскільки реформування держави йде не стільки за волевиявленням конкретних індивідів, а в силу законів об'єктивної реальності, то суспільні відносини відповідно змінюються під впливом природних факторів та об'єктивних законів всесвіту. Отже створення нових спеціалізованих судів в Україні зумовлюється наростаючою інтенсивністю розвитку суспільства та появою нових форм правопорушень, які не були відомі раніше.

Світова економічна криза, яка триває з 2008 року більшою мірою обумовила появу нових видів правовідносин, тому, відповідно, і виникають нові форми злочинів – у сфері боротьби з корупцією та у сфері права інтелектуальної власності.

Метою статті є здійснення теоретико-правового аналізу діяльності Вищих спеціалізованих судів в правовому полі України, їх включення в загальну систему судочинства України.

Наукова новизна полягає в тому, щоб проаналізувати новий вид судочинства в якісно новому правовому вимірі по відношенню до держави і суспільства.

В якості висновку автор намагається прийити до того, що нові спецсуди є дійсно важливим елементом, без якого судова система України буде неповноцінною.

Ключові слова: Вищий антикорупційний суд, Вищий суд з питань інтелектуальної власності, спецсуди, антикорупційне законодавство, інтелектуальна власність, Вища кваліфікаційна комісія суддів України.

In the modern era of reforming the judicial system in Ukraine, new forms of justice that have not been known in the Ukrainian legal field before are becoming increasingly important. These are the High Anti-Corruption Court and the High Specialized Intellectual Property Court.

Indeed, these new courts have emerged relatively recently and do not yet have a large volume of cases in stock. However, the creation of these courts was due to the growing need to combat corruption and the emergence of a relatively new area of legal relations, such as intellectual property law.

The field of anti-corruption and intellectual property rights arose in the legal field of Ukraine not by chance. Their appearance was due to the further development of social relations in these areas. Since the reform of the state is not so much the will of individuals, but by virtue of the laws of objective reality, social relations change accordingly under the influence of natural factors and objective laws of the universe. Thus, the creation of new specialized courts in Ukraine is due to the increasing intensity of society and the emergence of new forms of offenses that were not known before.

The global economic crisis, which has been going on since 2008, has largely led to the emergence of new types of legal relations, so, accordingly, new forms of crime are emerging – in the fight against corruption and in the field of intellectual property rights.

The purpose of the article is to carry out a theoretical and legal analysis of the activities of the High Specialized Courts in the legal field of Ukraine, their inclusion in the general judicial system of Ukraine.

The scientific novelty is to analyze a new type of justice in a qualitatively new legal dimension in relation to the state and society.

In conclusion, the author tries to come to the conclusion that the new special courts are a really important element, without which the judicial system of Ukraine will be defective.

Key words: High Anti-Corruption Court, High Court of Intellectual Property, special courts, anti-corruption legislation, intellectual property, High Qualification Commission of Judges of Ukraine.

Актуальність проблеми. Правосуддя – це самостійна галузь державної діяльності, яка здійснюється виключно Судом шляхом розгляду і вирішення у судових засіданнях в особливій, встановленій законом, процесуальній формі цивільних, кримінальних, господарських, адміністративних справ. Правосуддя за своєю суттю визнається таким лише за умови, що воно відповідає вимогам справедливості і забезпечує ефективне поновлення в правах. Усі суди держави складають Єдину Судову систему, яка в свою чергу будується на основних засадах: інстанційності, територіальності та спеціалізації. Для покращення роботи цієї системи, держава запроваджує сукупність законодавчих, інституційних та кадрових змін, шляхом реформування. У зв'язку з однією із останніх реформаций було створено нові, для України, судові установи, а саме Вищий спеціалізований суд з питань інтелектуальної власності та Вищий антикорупційний суд.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема спеціалізації суддів входила до предмета дослідження багатьох науковців. Слід вказати наукові праці В. Б. Авер'янова, В. Ф. Бойка, В. Д. Бринцева, О. В. Бурак, В. В. Городовенка, Ю. М. Грошевого, В. В. Долежана, М. І. Козюбри, В. В. Костицького, В. В. Кривенка, Р. О. Куйбиди, В. Т. Маляренка, І. Є. Марочкіна, М. М. Михеєнка, В. В. Молдована, Л. М. Москвич, В. Т. Нора, М. В. Оніщука, В. В. Онопенка, А. Й. Осетинського, Д. М. Притики, А. О. Селіванова, Н. М. Селізькової, В. В. Сердюка, Н. В. Сібільової, Е. Є. Сілантьєвої, М. І. Сірого, В. С. Стефанюка, І. Б. Факас, М. І. Хавронюка, М. М. Хамник, А. В. Хегая, В. І. Шишкіна, О. В. Щербанюк. Водночас питання спеціалізації в організації роботи суду розглядалися вченими як складовий елемент принципу спеціалізації системи судустрою та не отримали достатнього наукового опрацювання.

Метою статті є збирання теоретичних знань стосовно засад судочинства та основ побудови судової системи в Україні; знайомство з правовими засадами діяльності Вищих спеціалізованих судів, а також висвітлення повноважень новоутворених Вищих спеціалізованих Судів. Актуальність даної теми постає в спробі висвітлити зміни, які відбулися вна-

слідок Судової реформи 2016-го року, а саме створення принципово нових, для України, Вищих спеціалізованих судів, що будуть розглядати і вирішувати справи з питань інтелектуальної власності та корупції.

Виклад основного матеріалу. Слід зазначити, що нещодавніх пір, а саме до Судової реформи 2016 р. Судова система України виглядала дещо інакше. Згідно зі ст. 125 Конституції України (прим. до змін) вищими судовими органами спеціалізованих судів є відповідні вищі суди. Вищі суди в Україні функціонували у чотирьох видах судової юрисдикції, але таких судів було три:

Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ – як суд касаційної інстанції для справ одразу двох юрисдикцій – цивільних і кримінальних;

Вищий господарський суд України – як суд касаційної інстанції у господарських справах;

Вищий адміністративний суд України – як суд касаційної інстанції в адміністративних справах. В окремих категоріях спорів як виняток він також діє як суд першої і останньої інстанцій, а також як суд апеляційної і останньої інстанцій.

Наразі, згідно з приписами Статті 31 Закону України «Про судоустрій та статус суддів» у системі судоустрою діють вищі спеціалізовані суди як суди першої та апеляційної інстанції з розгляду окремих категорій справ.

Вищими спеціалізованими судами є: 1) Вищий спеціалізований суд з питань інтелектуальної власності; 2) Вищий антикорупційний суд.

Отже, відтепер триланкова судова система України складається з місцевих, апеляційних судів, Верховного Суду та двох Вищих спеціалізованих судів, які мають власну спеціальну юрисдикцію та були створені для розгляду «окремих категорій справ відповідно до Закону» (Ст. 17 Закону України «Про судоустрій та статус суддів»).

Судова реформа, що розпочалась у 2016 році, стала найбільш масштабною в історії незалежної України. Вона включала в себе внесення змін до Конституції та утворення кількох нових інституцій. Реформу загалом було спрямовано на забезпечення незалежності, підвищення рівня довіри та публічної підзвітності судової влади.

02.06.2016 Верховною Радою України прийнято Закон України № 1401-VIII «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» та Закон України № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів» (нова редакція), які набрали чинності 30.09.2016.

Прийняті зміни до Конституції України, серед іншого, передбачають:

- скасування інституту «призначення судді на посаду вперше» та передбачення, що судді обійматимуть посади безстроково;
- підвищення вікового та професійного цензів до кандидатів на посаду судді;
- встановлення нового порядку формування Вищої ради правосуддя, відповідно до якого більшість у її складі становитимуть судді, обрані суддями;
- встановлення порядку, відповідно до якого суди утворюватимуться та ліквідовуватимуться законом;
- звуження меж імунітету судді від абсолютного до функціонального;
- закладення передумов для оновлення суддівського корпусу тощо.

У свою чергу Законом України «Про судоустрій і статус суддів» запропоновано такі новели:

- 1) перехід до триланкової системи судів: місцеві суди, апеляційні суди та Верховний Суд.
- 2) утворення нового Верховного Суду шляхом ліквідації Верховного Суду України, який розглядатиме справи як суд касаційної інстанції, а у випадках передбачених процесуальним законодавством – як суд першої та апеляційної інстанції. Склад Верховного Суду становитиме не більше 200 суддів. У цього Суду діятимуть: Велика палата, Касаційний адміністративний суд, Касаційний господарський суд, Касаційний кримінальний суд і Касаційний цивільний суд. Верховний Суд утворюється протягом шести місяців з дня набрання чинності Законом та розпочинає роботу за умови призначення щонайменше шістдесят п'яти суддів.
- 3) припинення діяльності та ліквідація вищих спеціалізованих судів з дня початку роботи Верховного Суду у новому складі.
- 4) утворення в системі судоустрою нових вищих спеціалізованих судів: Вищого суду з питань інтелектуальної власності та Вищого антикорупційного суду, які будуть діяти як суди першої інстанції з розгляду визначених законом категорій справ.
- 5) впровадження нових механізмів для стимулювання забезпечення доброчесної поведінки суддів із залученням громадськості. Зокрема, з метою сприяння Вищій кваліфікаційній комісії суддів України у встановленні від-

повідності судді (кандидата на посаду судді) критеріям професійної етики та доброчесності утворюється Громадська рада доброчесності.

6) закріплення обов'язку судді (кандидата на посаду судді) подавати, зокрема, декларацію родинних зв'язків, декларацію доброчесності.

7) запровадження відкритих конкурсів на зайняття посади суддів апеляційних, вищих спеціалізованих судів та Верховного Суду з допуском до них осіб, що не мають суддівського стажу.

8) здійснення перерозподілу повноважень між Вищою кваліфікаційною комісією суддів України та Вищою радою правосуддя.

Також необхідно зазначити, що 21.12.2016 Верховною Радою України прийнятий Закон України «Про Вищу раду правосуддя», який набрав чинності 05.01.2017 року.

Згідно з положеннями вказаного Закону, до повноважень Вищої ради правосуддя належить, зокрема:

- внесення подання про призначення судді на посаду;
- повноваження щодо розгляду скарги на рішення відповідного органу про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді;
- ухвалення рішення стосовно порушення суддею вимог щодо несумісності;
- ухвалення рішення про звільнення судді з посади;
- надання згоди на затримання судді чи утримання його під вартою;
- ухвалення рішення про тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя.

07.06.2018 року Верховною Радою України прийнято Закон України № 2447-VIII «Про Вищий антикорупційний суд» (далі – Закон № 2447-VIII), яким визначено, зокрема, статус та завдання, підсудність справ Вищого антикорупційного суду, вимоги до кандидатів на посади суддів Вищого антикорупційного суду, порядок зайняття посади, а також додаткові гарантії безпеки суддів цього суду.

21.06.2018 року Верховною Радою України прийнято Закон України № 2470-VIII «Про утворення Вищого антикорупційного суду».

Відповідно до вимог розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 2447-VIII протягом дванадцяти місяців з дня набрання чинності цим Законом оголошується та відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та цього Закону проводиться конкурс на посади суддів Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду та на посади інших суддів Вищого антикорупційного суду, за результатами проведеного конкурсу призначаються судді Вищого антикорупційного суду.

Вищий антикорупційний суд був створений за пропозицією громадянського суспільства і за підтримки міжнародних партнерів. До процесу залучили незалежних міжнародних експертів, які утворили Громадську раду міжнародних експертів (ГРМЕ). ГРМЕ мала право вето на призначення одіозних кандидатів до суду. На думку громадськості, це зробило конкурс значно більш об'єктивним та чесним. В результаті, вдалося сформувати незалежний Вищий антикорупційний суд, який почав свою роботу у вересні 2019 року.

З метою привести судочинство України до європейських стандартів та забезпечити захист прав, свобод та законних інтересів громадян шляхом своєчасного, ефективного і справедливого вирішення правових спорів на засадах верховенства права, було створено також Вищий суд з питань інтелектуальної власності.

Наразі Вищий антикорупційний суд вже розпочав свою роботу з «05» вересня 2019 року, а Вищий суд з питань інтелектуальної власності (ВСПІВ або, на англійській мові, ІП-суд (прим. Intellectual property)), планує розпочати роботу якнайшвидше.

Вищий суд з питань інтелектуальної власності – вищий спеціалізований суд у судовій системі України, формально створений 29 вересня 2017 року відповідно до судової реформи 2016 року. Конкретні терміни початку його роботи не визначені. Суддями цього суду можуть бути не лише особи, які були суддями, але й патентні повірені, адвокати зі стажем роботи п'ять років. Судді призначаються виключно на підставі результатів відкритого конкурсу. Удовою реформою було визначено, що Вищий суд з питань інтелектуальної власності утворюється протягом дванадцяти місяців з дня набрання чинності нового Закону «Про судоустрій і статус суддів». Відповідно, 29 вересня 2017 року Президент України Петро Порошенко підписав Указ «Про утворення Вищого суду з питань інтелектуальної власності». 3 вересня 2017 року Вища кваліфікаційна комісія суддів України проводить конкурси на за заняття посад суддів цього суду. 13 лютого 2020 року здійснено державну реєстрацію новоутвореної юридичної особи – Вищого суду з питань інтелектуальної власності, про що внесено запис до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань.

Вищий антикорупційний суд (ВАКС) – вищий спеціалізований суд у системі судоустрою України. Його завданням є здійснення правосуддя відповідно до визначених законом засад і процедур судочинства з метою захисту

особи, суспільства й держави від корупційних і пов'язаних із ними злочинів та судового контролю за досудовим розслідуванням цих злочинів, дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні, а також вирішення питання про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави у випадках, передбачених законом, у порядку цивільного судочинства.

Місія ВАКС полягає в здійсненні справедливого правосуддя в кримінальних провадженнях щодо корупційних злочинів.

Вищий антикорупційний суд:

- здійснює правосуддя як суд першої та апеляційної інстанцій у кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до його юрисдикції (підсудності) процесуальним законом, а також шляхом здійснення у випадках та порядку, визначених процесуальним законом, судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у таких кримінальних провадженнях, здійснює правосуддя як суд першої та апеляційної інстанцій у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави в порядку цивільного судочинства;

- аналізує судову статистику, вивчає й узагальнює судову практику в кримінальних та інших провадженнях, віднесених до його підсудності, інформує про результати узагальнення судової практики Верховний Суд та надає йому пропозиції до висновків щодо проектів законодавчих актів, які стосуються організації та діяльності Вищого антикорупційного суду, спеціальних вимог до суддів цього суду та гарантій їх діяльності, а також оприлюднює їх на своєму офіційному веб-сайті. (данні з офіційного сайту ВАКС).

Відповідно до Статті 2. «Правова основа діяльності Вищого антикорупційного суду» Закону України «Про Вищий антикорупційний суд»: Правову основу діяльності Вищого антикорупційного суду становлять Конституція України, Закон України «Про судоустрій і статус суддів», цей та інші закони України, чинні міжнародні договори, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.

Повноваження Вищого антикорупційного суду:

- здійснює правосуддя як суд першої та апеляційної інстанцій у кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до його юрисдикції (підсудності) процесуальним законом, а також шляхом здійснення у випадках та порядку, визначених процесуальним законом, судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у таких кримінальних провадженнях;

- аналізує судову статистику, вивчає та узагальнює судову практику у кримінальних провадженнях, віднесених до його підсудності, інформує про результати узагальнення судової практики Верховний Суд та надає йому пропозиції до висновків щодо проєктів законодавчих актів, які стосуються організації та діяльності Вищого антикорупційного суду, спеціальних вимог до суддів цього суду та гарантій їх діяльності, а також оприлюднює їх на своєму офіційному веб-сайті.

Територіальна юрисдикція (підсудність) Вищого антикорупційного суду поширюється на всю територію України (Ст. 4 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд»).

Загальні положення стосовно структури та повноважень Вищих спеціалізованих судів містяться в Законі України «Про судоустрій та статус суддів». Ст. 31 ЗУ «Про судоустрій та статус суддів»: У складі вищого спеціалізованого суду можуть утворюватися судові палати для розгляду окремих категорій справ у першій інстанції, а також утворюється апеляційна палата для розгляду справ в апеляційній інстанції. Апеляційна палата вищого спеціалізованого суду діє у його складі на засадах інституційної, організаційної, кадрової та фінансової автономії. Кількість суддів в апеляційній палаті вищого спеціалізованого суду визначає у межах загальної кількості суддів вищого спеціалізованого суду Вища рада правосуддя з урахуванням консультативного висновку Державної судової адміністрації України. Судову палату для розгляду окремих категорій справ у першій інстанції очолює секретар судової палати, який обирається з числа суддів відповідної палати строком на три роки, а апеляційну палату очолює голова палати, який обирається з числа суддів цієї палати строком на три роки.

Рішення про утворення і склад судових палат для розгляду окремих категорій справ у першій інстанції, про обрання секретарів цих судових палат приймаються зборами суддів відповідного вищого спеціалізованого суду за пропозицією голови суду. Рішення про обрання голови апеляційної палати приймається зборами суддів цієї палати шляхом таємного голосування більшістю голосів суддів апеляційної палати.

Суддею Вищого суду з питань інтелектуальної власності може бути особа, яка відповідає вимогам до кандидатів на посаду судді, за результатами кваліфікаційного оцінювання підтвердила здатність здійснювати правосуддя у Вищому суді з питань інтелектуальної власності, а також відповідає одній із таких вимог:

1) має стаж роботи на посаді судді не менше трьох років;

2) має досвід професійної діяльності представника у справах інтелектуальної власності (патентного повіреного) щонайменше п'ять років;

3) має досвід професійної діяльності адвоката щодо здійснення представництва в суді у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності щонайменше п'ять років;

4) має сукупний стаж (досвід) роботи (професійної діяльності) відповідно до вимог, визначених пунктами 1-3 цієї частини, щонайменше п'ять років.

Суддею Вищого антикорупційного суду може бути особа, яка відповідає вимогам до кандидатів на посаду судді, за результатами кваліфікаційного оцінювання підтвердила здатність здійснювати правосуддя у Вищому антикорупційному суді, а також відповідає іншим вимогам, встановленим законом.

Спеціальні вимоги до кандидатів на посаду судді Вищого антикорупційного суду закріплені в Законі України «Про Вищий антикорупційний суд». Станом на вересень 2020 року в першій інстанції ВАКС працюють 27 суддів, з яких із початку роботи суду сформовано 6 постійних колегій по 3 судді кожна (з 01.01.2021 року – 5 постійних колегій) для розгляду справ за сутністю, та обрано 9 (з 01.01.2021 року – 12) слідчих суддів для здійснення судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб на стадії досудового розслідування. В апеляційній інстанції – 11 суддів та 4 колегії. Голова суду – Танасевич Олена Віталіївна, заступник голови суду – Крук Євген Васильович, голова Апеляційної палати – Чорненко Даниїла Степанівна, керівник апарату – Крикливенко Богдан Володимирович.

Суддя вищого спеціалізованого суду здійснює правосуддя в порядку, встановленому процесуальним законом, а також інші повноваження, визначені законом.

Голова вищого спеціалізованого суду відповідно до Ст. 34 ЗУ «Про судоустрій та статус суддів»:

1) представляє суд як орган державної влади у зносинах з іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування, фізичними та юридичними особами, а також із судовими органами інших держав та міжнародними організаціями;

2) визначає адміністративні повноваження заступників голови вищого спеціалізованого суду;

3) контролює ефективність діяльності апарату суду, погоджує призначення на посади

керівника апарату суду, заступника керівника апарату суду, вносить подання про застосування до керівника апарату суду, його заступника заохочення або накладення дисциплінарного стягнення відповідно до законодавства;

4) видає на підставі акта про призначення судді на посаду, переведення судді, звільнення судді з посади, а також у зв'язку з припиненням повноважень судді відповідний наказ;

5) повідомляє Вищу кваліфікаційну комісію суддів України та Державну судову адміністрацію України, а також через веб-портал судової влади про вакантні посади суддів у суді у триденний строк з дня їх утворення;

6) забезпечує виконання рішень зборів суддів вищого спеціалізованого суду;

7) організовує ведення та аналіз судової статистики, організовує вивчення та узагальнення судової практики, інформаційно-аналітичне забезпечення суддів з метою підвищення якості судочинства;

8) сприяє виконанню вимог щодо підтримання кваліфікації суддів вищого спеціалізованого суду та підвищення їхнього професійного рівня;

9) здійснює інші повноваження, визначені законом.

Голова вищого спеціалізованого суду з питань, що належать до його адміністративних повноважень, видає накази і розпорядження.

У разі відсутності голови вищого спеціалізованого суду його адміністративні повноваження здійснює один із заступників голови суду за визначенням голови суду, за відсутності такого визначення – заступник голови суду, який має більший стаж роботи на посаді судді, а в разі відсутності заступника голови суду – суддя цього суду, який має більший стаж роботи на посаді судді.

Заступник голови вищого спеціалізованого суду здійснює адміністративні повноваження, визначені головою суду (Ст. 35 ЗУ «Про судоустрій та статус суддів»).

Вищий спеціалізований суд з питань інтелектуальної власності розглядатиме справи у спорах стосовно прав на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки, комерційні найменування, у спорах щодо реєстрації, обліку прав інтелектуальної власності, визнання недійсними, продовження дії, дострокового припинення патентів, свідоцтв, інших актів, справи про визнання торговельних марок добре відомими, у спорах щодо прав автора і суміжних прав, щодо укладення, зміни, розірвання та виконання договорів на розпорядження майновими правами інтелектуальної власності, а також у спорах, що виникають з відносин, пов'язаних із захистом

від недобросовісної конкуренції щодо неправомірного використання позначень або товару іншого виробника, копіювання зовнішнього вигляду виробів, збирання, розголошення та використання комерційної таємниці, оскарження рішення Антимонопольного комітету із зазначених питань. На сьогодні, відповідно до інформації, розміщеної на сайті Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, до конкурсу на 21 посаду до Вищого суду допущено 219 кандидатів, з них 206 суддів, 6 патентних повірених, 5 адвокатів та 2 із сукупним стажем. Таким чином, конкурс на посаду судді Вищого суду становить 10 осіб на одне місце. Передбачено, що перегляд судових рішень, прийнятих Вищим судом, здійснюватиме Апеляційна палата цього ж Вищого суду. Передбачається, що Вищий суд розглядатиме справи, керуючись виключно Господарським процесуальним кодексом, правила цивільного процесу більше не будуть застосовуватися. При цьому розгляд справ у цьому суді матиме деякі особливості. По-перше, учасниками процесу можуть бути не лише суб'єкти підприємницької діяльності, як того вимагає господарський процес, але й фізичні особи. По-друге, органи державної влади та місцевого самоврядування братимуть участь у справах про визнання недійсними актів, які порушують права інтелектуальної власності, які видані зазначеними органами. По-третє, справи в суді розглядатиме колегія у складі 3-х суддів. Існування такого спеціалізованого суду в будь-якому випадку дозволить підвищити якість розгляду справ, напрацювати єдину судову практику без відмінностей для цивільного і господарського процесів, а також значно скоротити час розгляду справ.

Отже, з провадженням в дію реформ в Україні по адаптації законодавства Європейського Союзу зумовило створення нових та незвичних для нашої правової системи судів. Прагнення України увійти в систему Європейської цивілізації зумовили вибір правової системи визначеного напрямку. Становлення на чільне місце принципу верховенства права також зумовило цей цивілізаційний шлях, який обирають розвинуті суспільства. Оскільки Україна майже століття перебувала у складі Радянського Союзу та фактично знаходилася за залізною завісою, виникає необхідність адаптації правової системи до загальноєвропейської та відповідно до загальносвітової. Цей процес звичайно нелегкий, але країна повинна пройти етап економічного та правового становлення, тобто еволюційний шлях. Крім того, ті виклики, які постали сьогодні перед українським суспільством зумовлюють

ті глибинні перетворення, які мають на меті допомогти державі вижити.

Отже, з наведеного можливо зробити висновок, що не зважаючи на те, яка б політична система не превалювала в Україні, такі суди як Вищий антикорупційний суд та Вищий

суд з питань інтелектуальної власності, створені відповідно до вимог часу та розвитку суспільства. І тому їх створення обумовлено більше не приходом тієї чи іншої політичної сили до влади, а об'єктивними процесами, які відбуваються у всьому світі.

Література:

1. Конституція України // Верховна рада України. 2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#n4799>
2. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» // Верховна рада України. 2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>
3. Про Вищий антикорупційний суд: Закон України від 7 червня 2018 р. № 2447-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 24. Ст. 212. (Із змінами).
4. Про утворення Вищого суду з питань інтелектуальної власності: Указ Президента України від 29.09.2017 року № 299/2017.
5. Щодо правового статусу Вищого суду з питань інтелектуальної власності. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2016. № 5. С. 39–44.
6. Щодо необхідності створення Вищого антикорупційного суду. *Юридична газета online*. URL: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/sudova-praktika/shchodo-neobhidnosti-stvorenniya-vishchogo-antikorupciynogo-sudu.html>
7. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25. Ст. 131. (Із змінами).
8. Про очищення влади: Закон України від 16 вересня 2014 р. № 1682-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 44. Ст. 2041. (Із змінами)

References:

1. Verkhovna rada Ukrainy (2020) Konstytutsiia Ukrainy [The Constitution of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#n4799>
2. Verkhovna rada Ukrainy (2020) Zakon Ukrainy «Pro sudoustrii i status suddiv» [Law of Ukraine "On the Judiciary and the Status of Judges"]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>
3. Verkhovna rada Ukrainy (2018) Pro Vyshchy antykoruptsiinyi sud: Zakon Ukrainy vid 7 chervnia 2018 r. № 2447-VIII [On the Supreme Anti-Corruption Court: Law of Ukraine of June 7, 2018 № 2447-VIII]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, no. 24, st. 212. (Iz zminamy).
4. Prezydent Ukrainy (2017) Pro utvorennia Vyshchoho sudu z pytan intelektualnoi vlasnosti [On the establishment of the Supreme Court of Intellectual Property]. Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 29.09.2017 roku № 299/2017.
5. (2016) Shchodo pravovoho statusu Vyshchoho sudu z pytan intelektualnoi vlasnosti [Regarding the legal status of the High Court of Intellectual Property]. *Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti*, no. 5, pp. 39–44.
6. Shchodo neobkhidnosti stvorennia Vyshchoho antykoruptsiinoho sudu [Regarding the need to establish the Supreme Anti-Corruption Court]. *Yurydychna hazeta online*. URL: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/sudova-praktika/shchodo-neobhidnosti-stvorenniya-vishchogo-antikorupciynogo-sudu.html>
7. Verkhovna rada Ukrainy (2001) Kryminalnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 5 kvitnia 2001 r. № 2341-III [Criminal Code of Ukraine: Law of Ukraine of April 5, 2001 № 2341-III]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, no. 25, st. 131. (Iz zminamy).
8. Verkhovna rada Ukrainy (2014) Pro ochyshchennia vlady: Zakon Ukrainy vid 16 veresnia 2014 r. № 1682-VII [On the purification of power: Law of Ukraine of September 16, 2014 № 1682-VII]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, no. 44, st. 2041. (Iz zminamy)